

UDK: 821.512.161 : 82-3

Shaxnoza KARIMOVA,
Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti o'qituvchisi, PhD
E-mail: shahnozasayyid@gmail.com

O'zRFA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti professori, f.f.d U.Hamdamiy taqrizi asosida

THE ISSUE OF PSYCHOLOGISM IN TURKISH STORY WRITING

Annotation

This article examines the issue of the human psyche in modern Turkish literature, which occupies a distinctive place in the formation of contemporary Eastern literature, using the short story genre as a focal point. The study analyzes, based on scholarly sources, the evolution and stylistic characteristics of the portrayal of human psychology in Turkish short story writing from the Tanzimat period to the literature of the 1950s.

Key words: Turkish literature, short story genre, psychologism, character's psyche, Tanzimat period.

ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГИЗМА В ТУРЕЦКОМ РАССКАЗЕ

Аннотация

В данной статье исследуется проблема человеческой психики в современной турецкой литературе, которая занимает особое место в формировании современной восточной литературы, на примере жанра рассказа. В статье на основе научных источников проанализированы этапы раскрытия человеческой психологии и стилистические особенности турецкого рассказа в период от эпохи Танзимата до Литературы пятидесятих годов.

Ключевые слова: турецкая литература, жанр рассказа, психологизм, психика героя, эпоха Танзимата.

TURK HIKOYANAVISLIGIDA PSIXOLOGIZM MASALASI

Annotatsiya

Mazkur maqolada zamonaviy sharq adabiyoti shakllanishida o'ziga xos o'ringa ega bo'lgan zamonaviy turk adabiyotida inson ruhiyati masalasi hikoya janri misolida o'rganilgan. Maqolada turk hikoyanavisligining Tanzimot davridan Elliginchi yillar adabiyotigacha bo'lgan davrida inson psixologiyasi yoritilishining tadriji va uslubiy o'ziga xosliklari ilmiy manbalarga asoslangan holda tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: turk adabiyoti, hikoya janri, psixologizm, qahramon ruhiyati, Tanzimot davri.

Kirish. Inson ruhiyati va ichki kechinmalarini badiiy asarda ifodalash masalasi badiiy adabiyotning muhim vazifalaridan biri sanaladi. Ayniqsa, XX asr adabiy jarayonlarida psixologizmga bo'lgan ehtiyojning ortishi bilan bir qator milliy adabiyotlarda, jumladan, turk adabiyotida ham bu masalaga alohida e'tibor berila boshlandi. Psixologizm - qahramonning ichki olami, hissiyotlari, ong osti jarayonlari va ruhiy kechinmalarini tahliliy usulda yoritishga intiluvchi uslub bo'lib, hikoya janrida bu uslubning janr imkoniyatlari ko'rinishlari kuzatiladi.

Zamonaviy turk adabiyotining taraqqiyot bosqichlarida Tanzimot davri tamal toshi vazifasini o'taydi. Bu davr adabiyoti nafaqat g'arbiy estetik qarashlarning kirib kelishi balki, milliy adabiy tafakkurdagi yangilanishlari, jamiyat va inson tafakkuridagi yangilanishlar bilan ajralib turadi. Aynan shu jarayonda hikoya janri ham shakllanib, ijtimoiy hayotni tasvirlashdan tashqari, inson ichki kechinmalarini tasvirlash vositasiga aylana boshladi. Keyingi davrlarda, xususan, Elliginchi yillar adabiyotigacha bo'lgan davrda psixologik yondashuv yanada chuqurlashib, inson ruhiyati tahlili, qalb dialektikasi, obrazlar ichki dunyosi tahlilining yangi uslub va yo'nalishlari izchil shakllanadi. Ushbu davrlar zamonaviy turk adabiyotining bugungi shamoyilini egallashida muhim o'rin egallaydi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Turk adabiyotshunosligida adabiyot psixologiyasi deb nomlanuvchi soha psixologizm tahlillariga juda yaqin bo'lsa-da, turk adabiyotshunosligida atroficha va to'liq yoritilmagan.

Adabiyot psixologiyasining asosiy vazifalari haqida O'.Solak: Adabiyot psixologiyasi matn tahliliga psixologiya fani nuqtai nazaridan yondashadi. Homo skriptor (yozuvchi) psixologik tipologiyasini ochib berishga yo'naltiriladi. Adabiyot psixologiyasi yozuvchiga xos uslubni, uning so'z qo'llash mahoratini, badiiy obraz va xarakter yaratish yo'llarini, ijodiy jarayon psixologiyasini va o'quvchining estetik o'zlashtirish qobiliyatini baholaydi. Bulardan dastlabki ikkitasi adabiyotshunoslikning predmeti bo'lsa, qolganlari bevosita san'at psixologiyasiga oid hisoblanadi [14], – deb fikr bildiradi. Adabiyot psixologiyasi nisbatan yangi metod bo'lsa-da, turk adabiyotshunosligi nazariyasida inson psixologiyasi doimiy ravishda tadqiqotchilar e'tibor markazida bo'lgan. Adabiyot psixologiyasi doirasidagi ishlardan oldinroq ham turk adabiy tanqidi izlanishlarida inson ruhiyati masalasi ko'tarilgani kuzatiladi.

Inson ruhiyati tasviri masalasi Tanzimot adabiyoti davridagi izlanishlardan boshlangan. Tanzimot davrining Abdulhaq Xomid, Nomiq Kamol, Ziyo Posholar kabi namoyandalari tahliliy-tanqidiy asarlarida inson va uning ruhiyati masalasiga jiddiy qarashadi[2]. Adabiyotshunos Mehmed Kaplanning ilmiy tadqiqotlarida tahlilga nazariy yondashuvni ko'rish mumkin. Olimning Ahmad Hamdi Tanpinar she'riyati va hikoyalari tahliliga bag'ishlangan monografiyasida [10] adabiy tanqidga psixologiya fanining yutuqlarini tatbiq etishning tahlil natijalariga ahamiyati o'rganiladi. Mehmet Kaplanning adabiy-nazariy qarashlari

keyinchalik turk adabiyotshunosligiga psixologik tahlilning kirib kelishiga zamin yaratadi. Faqat shuni inobatga olish joizki, Mehmet Kaplan va boshqa turk adabiyotshunoslari psixologik roman tahlilida psixologizm masalasini emas, balki Z.Freydning amaliy psixologiya nazariyasiga tayanadilar. Yondashuv garchi adabiyotda keng qo'llanilsa-da, nazariy-metodologik asoslarini adabiyotshunoslikdan emas, balki psixologiya fanidan olishi bilan farqlanadi. Bu o'z navbatida turk adabiy tanqidida psixologizm uslubi tahlilining dolzarbligi va inson ruhiyatini badiiy asar tamoyillari orqali ochib berishning ahamiyatini ko'rsatadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Yuqorida ta'kidlanganidek, turk adabiyotida inson ruhiyatini o'rganishda psixologik va psixologik tahlil metodlari orqali o'rganish kuzatiladi. Bu metod qahramon ruhiyatining psixologik aspektlarini o'rganishda qo'l kelsa-da, psixologizm uslubini adabiyotshunoslik nuqtai nazaridan cheklangan imkoniyatlarga ega hisoblanadi. Ushbu maqolada inson ruhiyati psixologizm uslub darajasiga ko'tarilgan asarlar ikkilamchi manbalarga asoslangan holda tarixiy-adabiy tahlili amalga oshirilgan.

Tahlil va natijalar. Adabiy asarlardagi shaxs psixologiyasi, qahramon ruhiyati masalasi turk adabiyotida Tanzimot davrida kuzatila boshlaydi. Garchi, A.H.Tanpınar Nomiq Kamolning "Intiboh" romanini tahlilida: Jamiyatimizga (Tanzimot davri jamiyati haqida so'z bormoqda) psixologiya tushunchasi endi kirib kelmoqda, bugunga qadar maishiy muammolarga o'rallyb yuraveribmiz, qalbimizni, his-tuyg'ularimizni unutibmiz. Nomiq Kamol asar muqaddimasida inson psixologiyasini qalamga olganini ta'kidlagan ekan, faqat ming afsuski, jamiyat bunga tayyor emas edi[11]., - deb fikr bildirishiga qaramay, asar yozilgan davr, shu davrga oid jamiyatning psixologik savodxonlik darajasi kabi bir qator subyektiv omillar inobatga olinsa, Tanzimot adabiyotida yozilgan "Intiboh" romanini o'z davrida inson ruhiyatini ochib bergan asarlar sirasiga kiritish mumkin. Zotan, N.Chetin ham "Intiboh" romanini turk adabiyotining ilk psixologik romanlaridan biri sifatida baholaydi[18].

Tanzimot davrida, bevosita hikoya janrida yozilgan asar qahramonlarining ruhiyatiga nazar solinsa, bu davrda hikoya va roman janri bir-biridan alohida ajratilmagani ko'rinadi. Faqat bunga qaramay janr xususiyatlariga hikoya deb aytilish mumkin bo'lgan asarlar kuzatiladi. Bu davr hikoyachiligida inson ruhiyati maishiy muammolar, majburiy nikoh, oila, sevgi-muhabbat va xiyonat kabi jamiyatning dolzarb muammolari misolida qahramon ruhiyati, qalb kechinmalari, ichki dunyosi va tuyg'ularining badiiy ifodasi batafsil yoritilishiga e'tibor qaratilgan.

Albatta, Tanzimot davri hikoyachiligi shakli va uslubiy kamchiliklardan xoli bo'lmagan. Ularda inson ruhiyati tasviri, qahramonlarning xarakter xususiyatlari va tuyg'ulari davrning g'oyaviy ideallariga tobe aks etgani kuzatiladi. Bu o'z navbatida asarning haqqoniyligiga ham ta'sir qilgan. Adabiyotshunos P.Kenjaye'vaning bu davr hikoyalari haqidagi: Dastlabki hikoyalarning hech biri hajm ixchamligi, tasvir muxtasarligi, xarakter xususiyati, psixologik tasvir nuqtai nazaridan realistlik hikoya xususiyatlarini to'liq namoyon eta olmagan [12], - degan fikrlari ham mazkur mulohazani dalillaydi. Psixologik tahlillarning birida O'.Jebeji bu haqida:Tanzimot davrida roman va hikoya janrlari o'zaro ajratilmagan bo'lib, ushbu davrdagi psixologik nasr jamiyat psixologiyasini yoritgan [9], - deya davr hikoyachiligini baholaydi. Biroq, asarlarida bir-biriga yaqin maishiy muammolar ko'tarilishiga qaramay davr ijodkorlari orasida inson botiniy dunyosiga e'tibor qaratgan ijodkorlar ham bo'lgan. Ulardan biri Xolid Ziyu Ushoqligil ijodi hisoblanadi. Yozuvchi Tanzimot davrida zamondoshlariga ko'ra ilg'or

asarlar beradi. Xususan, yozuvchining "Raisning so'ngi yillari" ("Bir Muhtarın Son Yaprakları") [17] hikoyasida umrining so'ngi yillarida insonlardan uzoqlashgan, yolg'iz Nojibning xotira daftaridan olinadi. Hikoyaning kundalik ko'rinishida bayon etilishi, asar qahramonining maishiy-kundalik muammolarini emas, balki ruhiy dunyosining tanazzuli mohirona yoritadi.

Keyingi Adabiyot-i jadida (1896-1901) davrida epik tur janrlarining takomillashuvi kuzatiladi. Roman va hikoyalar texnik jihatdan mukammalroq tus olgan bo'lsa-da, hikoyalar g'oya va mazmun jihatdan milliylikdan uzoqlashgan edi. Bu haqida A.Jan quyidagicha fikr bildiradi: Adabiyot-i jadida vakillari Sulton Abdulhamid ikkinchi tomonidan maxsus Yevropa usuli maktablarida yetishtirilgan, turk milliy qadriyatlaridan uzoq yoshlar bo'lgan. Ular bolalikdan fransuz adabiyoti bilan tanish bo'lib, turk adabiyotidan bexabar ta'lim oladilar [8: 147-160], - deb fikr bildiradi. Yoshlarning turk mentalitetidan, turk xalqi qadriyatlari va urf-odatlaridan bexabarligi ularni jamiyat hayotidan chetlatib qo'yadi. Ijtimoiy hayotdan uzoq avlod vakillarining ijodi tamomila pessimistik tus oladi. A.Janning fikriga ko'ra: Adabiyot-i jadida milliy madaniyat va mahalliy hayotga befarq avlod bo'lgan. Bu holat ular ijodida faqat begonalashuv psixologiyasining hukmronlik qilishiga olib keladi. Jamiyatdan begonalashuv ma'lum bir vaqt ular ijodining ozuqasi bo'lib kelsa-da, keyinchalik uni jonsiz qilib qo'ygan. Chunki, san'at hayotning estetik ifodasidir. Jamiyatdan yiroqlashganlar o'sha xalqning dardini na eshitadi, na tasvirlay oladi [8: 159]. Adabiyot-i jadida davri 1901-yilda "Sarvat-i funun" nomli jurnalning yopilishi, jurnal a'zolarining ham tarqalib ketishi bilan o'z nihoyasiga yetadi. Bu jarayon esa turk adabiyotida yangi adabiy davr boshlanishiga zamin yaratadi.

Turk adabiyotidagi navbatdagi Fejri-oti (1909-1912) davrida ko'r-ko'rona G'arb adabiyotiga taqlid davom etadi. Bu davr vakillari e'tiborini she'riyatga qaratib, hikoya janrida oldinga siljish kuzatilmaydi[4]. Fejri-oti davrida muqim qotib qolgan janr mazmun va shakl jihatdan keyingi Milliy adabiyot davrida yangilana boshlaydi.

Fejri-oti davri yetakchilarining g'oyalariga qarshi ravishda tuzilgan Milliy adabiyot davri 1911-1923 yillarni o'z ichiga oladi. Bu davrda hikoya janri ham mazmun, ham shakl jihatdan takomillashadi. Umar Sayfiddin, Xolida Adip Adivar, Rofiq Xolid Qoray, Rashod Nuri Guntekin, Peyami Safo kabi adiblar bu davrda ijod qiladilar. Bu davrga kelib Moppasan ijodiga taqlidan yozilgan hikoyalar ko'zga tashlanadi. Shuningdek, hikoyalarda asosan jamiyat muammolari ko'tarilib, voqelikka asoslangan real hayot tasvirlari beriladi[16]. Fejri-oti davrida Xolida Adib Adivarning ijodi alohida ajralib turadi. Adiba "Ibodatxona" ("Mabetler"), "Toqqa chiqqan bo'ri" ("Dağa Çıkan Kurt"), "İzmirdan Bursaga" ("İzmir'den Bursa'ya") [1] nomli hikoyalari muallifi hisoblanadi. Xolida Adib Adivar ayol hikoyanavis sifatida ko'proq oilaviy munosabatlarni, erkak va ayol o'rtasidagi rishtalarni tasvirlaydi. Adibaning ayollarga xos yondashuvi uning asarlarida munosabatlar psixologiyasining yoritilishiga ham turtki bo'ladi.

Milliy adabiyot davri tugab, Jumhuriyat adabiyoti davri boshlanadi. Jumhuriyat davri turk adabiyotshunosligida beshta davrga bo'lib o'rganiladi[13]. Ularda hikoya janrining mazmun va shakl o'zgarishlari kuzatiladi. Qahramon psixologiyasining yoritilishi nuqtai nazaridan Jumhuriyat adabiyotining 1920-1930-yillari muhim hisoblanadi. Bu davrda nafaqat turk adabiyotida, qolaversa, dunyo adabiyotida ham o'z o'rniga ega Memduh Shavkat Esendal ham ijod qiladi. "Turk Chexovi" deb e'tirof etilgan yozuvchi A.Chexovdan ilhomlanib hikoyalar yozadi. Yozuvchi o'z hikoyalarda A.Chexovga shunchaki

taqlid qilmaydi, balki turk adabiyotida psixologik hikoyaning o'ziga xos uslubini shakllantiradi. Bu haqida M.Belge:Esendalning turk hikoyasiga kiritgan yangiliklarini Chexovning hikoyalar olamiga kiritgan o'zgarishlari bilan solishtirish mumkin. Albatta, ijod ko'lamida farqi bor. M.Sh.Esendalning turk adabiyotiga qo'shgan hisssasi, turk hikoyalarida til imkoniyatlari va voqelikning badiiy in'ikosi nuqtasida buriilish hisoblanadi [2]. – deb fikr yuritadi.

M.Sh.Esendal hikoyalari holat hikoyalari bo'lib, ularda voqelik an'anaviy suyet ketma-ketligida aks etirilmaydi. Adib hikoyalarida statik suyet voqelikdan ko'ra, vaziyat va undagi qahramon holati asosida shakllanadi. Qahramon va uning psixologiyasi asar markazidan joy oladi. An'anaviy dinamik suyet aks etgan hikoyalarga o'rgangan turk kitobxonni yozuvchi hikoyalarining tili sodda bo'lsa ham tushunishga qiyinaladi. Yozuvchining psixologik hikoyalari asosan maishiy hayot tasviriga bag'ishlagan bo'lib, adib hikoyalarida badiiy asar olamining qahramon ruhiyati bilan bevosita bog'liqligi e'tiborni tortadi. Esendal hikoyalarida qahramonning tashqi ko'rinishi, uning harakatlari orqali qahramon ruhiyatining tub mohiyati kitobxonga yetkiziladi. Adib ijodidagi ushbu xususiyat Said Foiq, O'rxon Kamol, Salim Ileri va Farid Edgu kabi yozuvchilar ijodiga zamin yaratadi. Darvoqe, Said Foiqning ijod yo'li va hikoyalari M.Sh.Esendalda bo'lgani kabi kuchli psixologik tahlilga asoslanadi. Adib hikoyalarida qahramon ruhiyati teran va mufassal yoritiladi. Jumhuriyat davrining 1930-1940-yillarida ijod qilgan adib turk adabiyotiga kichkina odam taqdirini olib kiradi. Hikoyalarda jamiyatning eng quyi qatlam vakillarining boy ruhiy dunyosi yoritiladi. Shuningdek, adib birinchilardan bo'lib, qisqa hikoya janrida qalam tebratadi. Said Foiq hikoyachiligi undan keyingi avlod yozuvchilarining ijodi uchun ilhom manbai bo'lgan. Yozuvchi ijodiga mansub yuzlab qisqa hikoyalarda realistlik uslubga xos qahramon ruhiyati tasviri xukmronlik qiladi. Ularda Istanbuldagi maishiy hayot orqali zamonaviy inson fojiasi ochib beriladi. Xususan, adibning "Plajdagi oyna" [15] hikoyasida ijtimoiy normalar, jamiyatdagi qobiqlarga bo'lgan isyon bosh qahramonning plajdagi sindirilgan oynaga haqidagi salbiy xislarining realistlik tasviri bilan o'quvchi ko'z o'ngida gavdalanadi. Said Foiq ijodidan keyingi 50-yillar avlodi nomi

bilan atalgan davr ijodkorlari turk adabiyotidagi modernistik oqim namoyandalari hisoblanadi[6]. Naziha Merich, Onat Kutlar, Leyla Erbil, Adnan O'zylalchinlar, Yusuf Otilgan va Farid Edgu kabi yosh yozuvchilar davrning yetakchi janrlaridan biri hikoya janrida samarali ijod qilganlar. Ular yagona oqim-modernizm ostida birlashib, bir mafkuraviy g'oya ostida hamnafaslikda ijod qiladilar. XX asrning 50-yillar avlodi davri namoyondalari turk hikoyanavisligida psixologik hikoyalarning rivojlanishida katta hissa qo'shadi. Bu avlod vakillari ko'r-kona taqlidga asoslangan, muayyan chegaralar doirasida qalam tebratgan an'anaviy adabiy maktabning ayrim ijodkorlariga qarshi turganlar. Yangicha uslub va turk tilining yangi imkonlarini ochib beruvchi yangi ifoda shakllarini izlab, o'z ijodiga tatbiq qiladilar. Ushbu davr adiblarning ijodi turk adabiyotida modernizm oqimining dastlabki namunalari hisoblanadi. Ushbu adabiy davr nomi unda ijod qilgan yoshlarning ijodiy faol bo'lgan yillariga nisbatan qo'llaniladi. Sababi, 50-yillar avlodi namoyondalarining ijod qilgan davri 1950-yillarga to'g'ri keladi. Bu davr ijodkorlari turk adabiyotida hikoya janrida qalam tebratadi. O'z uslubi, qalami va yo'nalishini topishga uringan ijodkorlar novatorligi, yangilikka o'chligi bilan turk adabiyotida o'ziga xos iz qoldiradilar. J.Dirilikaplanning ta'kidlashicha 1950- yillar avlodi namoyondalari hikoyalarida o'ziga xos uslub, turk tilining ichki imkoniyatlaridan samarali foydalanish kabi badiiy-estetik xususiyatlari bilan zamonaviy turk adabiy muhiti uchun poydevor vazifasini o'taydi[6]. Shu ma'noda ushbu davr ijodkorlari hikoyalarini modern adabiyotda inson ruhiyati masalasini o'rganishda dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytganda, Turk adabiyotiga Tanzimot davrida kirib kelgan hikoya janri, Adabiyot-i jadida davrida psixologik ko'rinish olgan. Tanzimot davridagi psixologik hikoyalar texnik va uslubiy jihatdan, xususan, qahramon ruhiy olamining teranligi, harakatlarining asoslangani, ishonarliligi va mazmun ko'lamii jihatdan mukammal bo'lmagan, shu bois ham, ushbu davrdagi asarlar inson psixologiyasini yoritishning dastlabki urinishlari bo'lgan. Turk adabiyotida psixologik hikoyaning takomillashuvi 50-yillardagi asarlarda kuzatilgan.

ADABIYOTLAR

1. Adıvar H. İzmir'den Bursa'ya. – Ankara: Atlas, 1981. – S. 135.
2. Belge M. "Türk Romanında Tip", Memet Fuat'ın Seçtikleri. – Ankara: DoğuBatı, 1994. – S. 237–242.
3. Belge M. Kültür. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi. – İstanbul: Cumhuriyet, 1985. – S. 31.
4. Bozdoğan A. Fecr-i Ati topluluğu ve Musavver Muhit mecmuası. // TUBAR. – Ankara, 2014. № 15. – S. 43–61.
5. Dirlikyapan J. Kabuğunu Kıran Hikâye, Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı. – İstanbul: Metis, 2010. – S. 5.
6. Dirlikyapan J. Kabuğunu Kıran Hikâye, Türk Öykücülüğünde 1950 Kuşağı. – İstanbul: Metis, 2010. – S. 25.
7. Edebiyat biliminin diğer sosyal disiplinlerarası imkanları / Ömer S. – Ankara: Pegem Akademi, 2016. – S. 118.
8. Can A. Edebiyat-ı Cedide Neslinde Yabancılaşma. // Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ÖS-III. – Erzincan: Erzincan Üniversitesi, 2016. № 3. – S. 147–160.
9. Cebeci O. Psikanalitik Edebiyat Kuramı. – İstanbul: İthaki, 2004. – S. 20.
10. Kaplan M. Tanpınar'ın Şiir Dünyası. – İstanbul: Dergah, 1983. – S. 260.
11. Kemal N. "İntibah Mukaddimesi" (Haz.: Nazım Elmas), Romanın Kapıları – Tanzimat Romanında Mukaddimeler ve Hatimeler. – Konya: Çizgi Kitabevi, 2011. – S. 184.
12. Kenjaeva P. XX asr turk hikoyachiligining taraqqiyot tamoyillari. Monografiya. – Toshkent: Cho'lpon, 2017. – B. 37.
13. Korkmaz R. Yeni Türk Edebiyatı. El Kitabı. – Ankara: Grafiker, 2006. – S. 648.
14. Ömer S. Edebiyat biliminin diğer sosyal disiplinlerarası imkanları. – Ankara: Pegem Akademi, 2016. – S. 118.
15. Sait Faik Abasıyanık. Seçme Hikayeler. – İstanbul: Kitap Yurdu, 2021. – S. 80.
16. Turkmenoglu S. Milli Edebiyat Dönemi Roman ve Hikâyeciliğine Genel Bir Bakış. // Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017, № Sonbahar. – S. 31–47.
17. Uşakgil H. Bir Muhtarın Son Yaprakları. – İstanbul: Can Yayınları, 2021. – S. 56.
18. Çetin N. Roman Çözümleme Yöntemi. – Ankara: Öncü Kitap, 2012. – S. 120.